

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Sessio I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

ANNO
CHRISTI
1512.

meritis, & diuini spiritus ductu, quibus iunctim hodie sacra fiunt, abluui potius ab omnibus conceptis maculis, & in antiquum splendorem munditiamque restitui.

Dixi.

Habita fuit oratio in æde Lateranensi quinto Nonas Maias 1512.

SESSIO I.

DIE Lunæ decima mensis Maii, anno, indictione & pontificatu, de quibus supra, congregata fuit sacra & vniuersalis Synodus in basilica Lateranensi, præfidente præfato sanctissimo domino nostro Iulio, celebrata Missa de Spiritu sancto per reuerendissimum in Christo patrem dominum Dominicum episcopum Portuensẽ, cardinalem Grimanum, seu sancti Marci vulgariter nuncupatum: habitus sermo per reuerendum patrem dominum Bernardinum archiepiscopum Spalatensem. Interfuere infra scripti reuerendissimi domini cardinales, patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, magistri generales ordinum, oratores principum, & alii illustrissimi domini, videlicet:

Episcopi cardinales.

Reuerendissimus dominus Raphael Ostiensis.
Reuerendissimus dominus Dominicus Portuensis.
Reuerendissimus dominus Iacobus Albanensis.
Reuerendissimus dominus Marcus Prænestinus.

Presbyteri cardinales.

Reuerendissimus dominus Thomas tituli sancti Martini in montibus, Strigoniensis.
Reuerendissimus dominus Nicolaus tituli sanctæ Priscæ, de Flisco.
Reuerendissimus dominus Robertus tituli sanctæ Anastasiæ, Nannensis.
Reuerendissimus dominus Christophorus tituli sanctæ Praxedis, Anglicus.
Reuerendissimus dominus Antonius tituli sancti Vitalis, Sipontinus.
Reuerendissimus dominus Petrus tituli sancti Eusebii Anconitanus.
Reuerendissimus dominus Achilles tituli sancti Sixti, Bononiensis.
Reuerendissimus dominus Bandinellus tituli sanctæ Sabinæ, de Saulis.

Concil. Tom. 34.

O ij

Diaconi cardinales.

Reuerendissimus dominus Alexander sancti Eustachii, Farnesius.
Reuerendissimus dominus Ludouicus sanctæ Mariæ in Cosmedin,
de Aragonia.
Reuerendissimus dominus Alphonfus sancti Theodori, Senensis.

Patriarcha & assistentes papæ.

Reuerendus pater dominus Cæsar Alexandrinus.
Reuerendus pater dominus Alphonfus Antiochenus.
Reuerendus pater dominus Stephanus Patracensis & Torcellanensis.
Reuerendus pater dominus Vincentius Neapolitanus.
Reuerendus pater dominus Franciscus Iadrensis.
Reuerendus pater dominus Federicus Salernitanus.
Reuerendus pater dominus Gabriel Dyrrachienfis.
Reuerendus pater dominus Orlandus Nazarenus.
Reuerendus pater dominus Franciscus Vincentinus.
Reuerendus pater dominus Franciscus Sueslanus.
Reuerendus pater dominus Iulianus Agrigentinus.
Reuerendus pater dominus Ferdinandus Caietanus.
Reuerendus pater dominus Laurentius Asculanus episcopus, vice-
camerarius & gubernator Vrbs.

Archiepiscopi.

Reuerendus pater dominus Franciscus Consanus.
Reuerendus pater dominus Ioannes Iacobus Barenfis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Vincentius Senensis.
Reuerendus pater dominus Aldronandinus Nicosiensis.
Reuerendus pater dominus Bernardus Spalatenfis.
Reuerendus pater dominus Antonius Auenionensis.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Antimariensis.
Reuerendus pater dominus Mauricius Tuaniensis.
Reuerendus pater dominus Ieremias Tranensis.
Reuerendus pater dominus Andreas Noboniasiensis.

Episcopi.

Reuerendus pater dominus Alexius Melfitanus.
Reuerendus pater dominus Iosue Esculanus.
Reuerendus pater dominus Iacobus Potentinus.
Reuerendus pater dominus Ioannes Baptista Caualicensis.
Reuerendus pater dominus Galasius Bellunenfis.
Reuerendus pater dominus Albertinus Pisauriensis.
Reuerendus pater dominus Octauianus Viterbienfis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Antonius Calenenfis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Ortanus.
Reuerendus pater dominus Latinus Vestanus.
Reuerendus pater dominus Ioannes Aquilanus.

ANNO
CHRISTI
1512.

Reuerendus pater dominus Galasius Sarfinatenfis.
Reuerendus pater dominus Iacobus Signinus.
Reuerendus pater dominus Altobellus Polenfis.
Reuerendus pater dominus Andreas Milerenfis.
Reuerendus pater dominus Iacobus Paphenfis.
Reuerendus pater dominus Simon Ariminenfis.
Reuerendus pater dominus Bernardus Taruifinus.
Reuerendus pater dominus Ludouicus Tricaricenfis.
Reuerendus pater dominus Thomas Ceruiefis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Baptista Marianenfis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Milopotamiefis.
Reuerendus pater dominus Raphael Crapitanenfis.
Reuerendus pater dominus Franciscus Bifignianenfis.
Reuerendus pater dominus Matthæus Umbriatinenfis.
Reuerendus pater dominus Ferdinandus Balneoregiefis.
Reuerendus pater dominus Petrus Algarenfis.
Reuerendus pater dominus Benedictus Chiiefis.
Reuerendus pater dominus Bernardinus Caftrenfis.
Reuerendus pater dominus Petrus Caftelli maris.
Reuerendus pater dominus Aloyfius Interamnenfis.
Reuerendus pater dominus Guilhelmus Cortonenfis.
Reuerendus pater dominus Nicolaus Neocaftriefis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Tudenfis.
Reuerendus pater dominus Vincentius Launenfis.
Reuerendus pater dominus Michael Monopolitanus.
Reuerendus pater dominus Dominicus Aquenfis.
Reuerendus pater dominus Gilbertus Rapollanus.
Reuerendus pater dominus Ioannes Bouiefis.
Reuerendus pater dominus Georgius Calliefis.
Reuerendus pater dominus Ludouicus Signiefis.
Reuerendus pater dominus Iacobus Marficanus.
Reuerendus pater dominus Lambertus Venufinus.
Reuerendus pater dominus Simon Modrufiefis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Antonius Anglonenfis.
Reuerendus pater dominus Zacharias Terraciefis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Franciscus Nolanus.
Reuerendus pater dominus Corradus Aftunenfis.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Ilciefis.
Reuerendus pater dominus Michael Mordaniefis.
Reuerendus pater dominus Ioannes Arianenfis.
Reuerendus pater dominus Hugolinus Liciefis.
Reuerendus pater dominus Dominicus Lucerinus.
Reuerendus pater dominus Hieronymus Aretinus.
Reuerendus pater dominus Bernardus Soranus.
Reuerendus pater dominus Tranquillus Ferentinus.

Abbat.

Reuerendus pater dominus Antonius abbas monasterii sancti Galgani ordinis Cisterciensis Vulteranensis diocesis.

Reuerendus pater dominus Floremondus abbas monasterii sancti Georgii de Vrbe, ordinis sancti Benedicti.

Magistri generales ordinum.

Magister Thomas generalis ordinis Prædicatorum.

Magister Demetrius ordinis Minorum vicarius.

Magister Ægidius generalis ordinis eremitarum sancti Augustini.

Magister Bernardus vicarius ordinis beatæ Mariæ de Monte Carmelo.

Senator Vrbs.

Magnificus dominus Petrus de Starcelupis Florentinus.

Oratores.

Magnificus dominus Hieronymus Vich, orator Catholici regis & reginæ Hispaniarum.

Magnificus dominus Franciscus Foscarus eques, orator serenissimi & illustrissimi domini Venetorum.

Magnificus dominus Antonius de Strozis, orator Florentinorum.

Illustrissimi domini temporales.

Illustrissimus dominus Iulius de Vrfinis.

Illustrissimus dominus Marcus Antonius de Columna.

Illustrissimus dominus Nicolaus de Ruuere.

Illustrissimus dominus Franciottus de Vrfinis.

Dominus Fabricius de Careto, procurator ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani.

Dominus Sixtus de Ruuere prior Vrbs, miles ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani.

Dominus Petrus Grimanus prior de Hungaria, miles ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani.

Deinde præsentibus supradictis, & aliis doctoribus & magistris, cantatisque litanis & aliis orationibus cum genuflexionibus, benedictaque Synodo per sanctissimum dominum nostrum iuxta morem & laudabilem consuetudinẽ in sacris Conciliis seruari solitam, & quampluribus deuotis orationibus, ac cantato euangelio per reuerendissimum dominum Ludouicum sanctæ Mariæ in Cosmedin diaconum cardinalem de Aragonia, quod incipit: *Ego sum pastor bonus*: idem dominus noster Iulius papa habuit orationem, sumpto themate: Conuenistis in vnum, patres, &c.

Ioan. 10.

ANNO
CHRISTI
1512.

ANNO
CHRISTI
1512.

Et allocutus est Synodum, exhortans omnes ad meditan-
dum & solerter insistendum super ordinandis, quæ ad ec-
clesiæ pacem & statum pertinent, ac schismatis extinctio-
nem, & dictæ ecclesiæ reformationem, ac contra infideles
per Christianos principes expeditionem, pacemque inter
eos componendam. Facta itaque exhortatione magna cum
grauitate & caritate, quibus Romanū pontificem dece-
bat, idem sanctissimus dominus noster incepit hymnum,
Veni creator spiritus, &c. Quo absoluto per cantores, re-
uerendissimus dominus Alexander sancti Eustachii diaco-
nus cardinalis, de Farnesio vulgariter nuncupatus, stans
in thalamo eminenti iuxta locum, vbi præfatus sanctissi-
mus dominus noster sedebat, alta & intelligibili voce legit
quamdam schedulam, cuius tenor est talis.

Schedula prima.

Bulla indictionis sacri generalis Concilii Lateranensis.

*Iulius episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram
rei memoriam.*

INTENDENTES executioni eorum quæ anno præterito
& præfenti pro celebratione generalis Concilii in hac
Lateranensi basilica tenendi, & proximis diebus inchoati,
per nostras intimationis & prorogationis literas denuntia-
ri & peruulgari fecimus, quarum tenor subsequitur, vi-
delicet:

Iulius episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ martyrum sanguine
consecratæ, magistræ fidei, veritatis alumnae, omnium
errorum expertis, vnica & immaculatæ, diuina institu-
tione, sanctorum auctoritatibus Conciliorum, Canonum-
que omnium testimonio, ecclesiarum cunctarum prima-
tum tenentis, fidelium matris, regimini superna dispositio-
ne præfidentes, circa religionis Christianæ puritatem, ip-
siusque vnitatem, pacem & tranquillitatem, quæ in con-
iunctione membrorum ad vnum caput, Christum videli-
cet, cuius vices in terris gerimus, principaliter tendit, diui-
sionem ouilis nobis ex alto commissi, in illoque schisma,
per quod ecclesia scindi & scandalizari, grexque domini-

cus nobis crediturbari quoquo modo possit, quantum cum Deo possumus, prohibentes, ac damna & scandala quæ exinde euenire possent, eneruantes, ac palmites futuros infructuosos succidere, & quoscumque aliter quam per ostium ad ouile ingredi cupientes, ac a via Domini, postquam illam semel cognouerant, retrocedentes, ad semitam veritatis reducere, vulpeculasque ex vinea eiusdem Domini per ministerium summi apostolatus etiam expellere desiderantes, de opportuna prouisionis remedio prouidemus, aliaque ordinamus & mandamus, prout conspiciamus in Domino salubriter expedire. Sane non sine graui animi nostri molestia percepimus, quod quidam sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales qui nobiscum, dum versus ciuitatem nostram Bononiensem pro recuperatione nonnullarum terrarum sanctæ Romanæ ecclesiæ etiam una cum nostra curia personaliter accederemus, pro recuperandis terris huiusmodi venire simulauerant, ex nostra licentia ab vrbe recedentes, Florentiam diuerterunt, ibique se continuerunt, etiam postquam nos eos per dilectum filium nostrum Franciscum tituli sancti Clementis presbyterum cardinalem, tunc in minoribus constitutum episcopum Concordiensem datarium nostrum, ac per literas nostras ad nos tunc Bononiæ existentes, vocari feceramus; licet se venturos obtulissent, nihilo minus satore zizaniam seminante, per quem morum subuersio in clero & populo frequenter obrepit, tamquam membra insana sine causa legitima a suo capite recedentes, armis satellitibusque stipati, imo in seipsis armis assumptis, & pro sacerdotalibus vestibus thoracem induti, & gladiis armati, Papiam se contulerunt. Quo cum peruenissent, stimulo conscientiam, ut credimus, agitati, per internuntios, perque regionum oratorum intercessionem reditum ad nos postularunt, & pro desertionis venia supplicarunt, quam benigne obtulimus. Sed ipsi qui nobis ex officio tamquam consultores assistere, neque sine licentia nobis & nostræ curiæ veluti corporis membra abesse debuissent, ausi tamen sunt os in cælum,* & spiritum blasphemiam, & cum Lucifero sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium transcendere, ut se similes Altissimo constituent, pontificalem auctoritatem nostram sibi ipsis adscribere satagentes, conuenientes ut locustæ acephali, aggressi sunt

ANNO
CHRISTII
1512.* et ad
spiritum
blasphemiam.

ANNO
CHRISTI
1512.

funt sine Romani pontificis auctoritate œcumenicū generale atque vniuersale Concilium conuocare, locum Concilii & tempus indicere, & valuis ecclesiarum ac aliis publicis locis per publica instrumenta etiam falsa indictionem huiusmodi affigere & publicare, eisdemque instrumentis falsis publice atque impudenter vti, quosdam sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales sui propositi socios in eorum prætenso edicto falso declarando, qui tamen & publicis & priuatis scripturis eorū propriis manibus scriptis, se illis in huiusmodi proposito, neque verbo, neque scripto vnquam iunxisse, seu quomodolibet consensisse protestati sunt, nosque ac venerabiles fratres nostros eiusdem sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales ac alios tunc expressos, vocare & requirere, vt per nos vel alios ad huiusmodi eorum Concilium accedere vellemus, non formidarunt, asserentes decennium post vltimum vniuersale Concilium, etiam contra constitutionē Concilii Constantiensis quæ incipit, Frequens, iam dudum effluxisse, & nos illud conuocare neglexisse, maxime cum iurauissemus & vouissemus illud post bienniū a creatione nostra tenere, tempusque pro homine interpellare, neque credendum fore, nostra auctoritate & voluntate Conciliū futurum: & cum de grauibus criminibus notoriis durantibus, vniuersalem ecclesiam scandalizantibus in capite agendum foret, ad summum pontificem Concilii congregationem non attinere, sed secundo loco ad cardinales, qui pontifici in negligentia non adhæserunt, conuocationem Concilii spectare. Ac vt huiusmodi eorum conuocationem & conuenticulū honestare viderentur, eisque auctoritatē adiicere, hoc idem fere per omnia, per quosdam assertos procuratores carissimorum in Christo filiorum nostrorum Maximiliani Romanorum imperatoris electi, & Ludouici Francorum regis Christianissimi, principum, sub eisdem datis, modo & forma, & similibus schedulis, præter tamen voluntatem & mentem dictorum principum, vt rationabiliter credi debet, fieri & publicari procurauerunt & ordinauerunt. Sed hæc vt falsa, ficta commentitiaque sunt, & non ex zelo caritatis & religionis, sed odii fomite & inimicitia procedentia; ita omnibus principibus, nec non Christi fidelibus cupimus nota fieri. Quis enim tanti erroris particeps est, qui nos de negligentia erga conuocationē Concilii redarguere

possit, cum nihil nobis per vltimos vndecim annos, quibus cardinalatus officio functi sumus, magis cordi fuerit, quam celebrari videre generale Concilium, & ecclesie Romanae statum in melius reformari? Quid enim felicitatis recordationis Alexandro sexto Romano pontifici praedecessori nostro magis nos odiosos fecit, nisi studium & cura generalis Concilii celebrandi? Quid nos terra marique iactauit, cum nobis idem Alexander praedecessor esset infensus? Quid toties Alpes transcendere, traesalpinas Gallias peragrare per aestus, niues & glacies compulit, nisi quod nitebamur, vt a Romano pontifice Concilium indiceretur, conuocaretur & celebraretur? Nota recensemus, & principibus Christianis apertissima, imo illis ipsis qui nos & fratrum nostrorum collegium criminantur, dudum pleneque comperta. Quare si antea vitae ratio apud prudentes de praesenti & futuro vitae rationem facit, nulla subest ratio, cur dicti cardinales qui a nobis recesserunt, desperent nos facturos, quod tam longo tempore, tam ardentem, & non sine vitae discrimine fieri desiderauimus & studuimus. Aperiant oculos cordis, & odii obstacula refecent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua facie promiserimus, vt dicunt, in nostra ad pontificatum assumptione, iurauerimus & vouerimus generale celebrare Concilium: quoniam nostrae promissioni interfuerunt. Certe palpabunt, nos non sola voce, non simulate, sed in cordis simplici veritate id egisse quod praedicant. Quod si ea quae diximus, attendere nolunt, examinent & inspiciant omne studium in pontificatu nostro circa praemissa. Nonne omnes principes Christianos, qui ad obedientiam ex more praestandam miserunt oratores, admo-
nuimus de celebrando generali Concilio, deque expeditione in perfidos Turcas conciliariter decernenda, assumenda & prosequenda? Nonne primo pontificatus nostri toto biennio Christianos potentatus pacare studuimus, vt conciliatis animis Concilium iniretur? Quid vltra facere debuimus aut potuimus ad restituendam ecclesiae pacem, quod omiserimus? Nouit ipse cardinalis, qui edicti seu indictionis huiusmodi & contentorum in ea se aurigam profitetur, & * clauis moderatorem praedicat, quid a nobis ha-
buerit in mandatis, cum ad Romanorum imperatorem e-
lectum per vniuersam Germaniam illum nostrum & sanctae

ANNO
CHRISTI
1512.

sedis apostolicæ legatum misimus: communicet illa fratribus suis qui cum illo sentire videntur; proferat monita in scriptis illi tradita: certo certius, & luce meridiana clarius erit, hanc indictionis desperationem de celebrando a nobis Concilio, nedum leuem & inanem, sed falsam, irrationabilem impossibilemque fuisse. Nulla nostra culpa, neque sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, dilata est generalis Concilii indictio, conuocatio & celebratio. Distulit hæc infelicitas temporum, quæ sub eodem Alexandro prædecessore nostro vexare cœpit Italiam, & adhuc vexare non cessat; & instans necessitas recuperandi terras & iura eiusdem Romanæ ecclesiæ. Nam propositum nostrum semper ad Concilii celebrationem promptissimum atque intentissimum fuit. Quare spiritum diffidentia deponant, & ita huiusmodi calumniæ auctores reuersi ad cor, mordere desinant pastorem & patrem animarum suarum. Desinant etiam calumniari fratres suos eiusdem Romanæ ecclesiæ cardinales. Quod si tam ardentem illis cordi est, se caput & auctores generalis Concilii constituere, quid ad hanc rem facto opus sit, prius discant. Reuoluant sanctorum patrum & Romanorum vitas pontificum, & antiquum morem indicendi & conuocandi & celebrandi Concilium; traditiones & leges super his editas a patribus inspiciant, videbunt huiusmodi Concilia a solis Romanis pontificibus esse indicta, & aliter indicta, rata non fuisse. Quod vero attinet ad constitutionem Concilii Constantiensis quæ incipit, Frequens huiusmodi; ea ad octuaginta annos seruata non fuit: & si seruata fuisset, teste piæ memoriæ Eugenio papa IV. etiam prædecessore nostro, ac sacrorum Canonum sanctionibus, ex causis prædictis eam licuit nobis transgredi; & quod fortius est, stante legitimo impedimento, de quo supra, eam locum non habere certo certius est. Votum autem & iuramentum, quod ex prædictis causis de iure nobis transgredi licuisset, transgressi non sumus, quandoquidem legitimo impedimento detenti, non potuimus obseruare: & quia votum & iuramentum, quantum ad hanc materiam attinet, in foro conscientia versantur, de æquitate canonica purgatio moræ semper admittitur. Desinant nobis & fratribus nostris sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus negligentiam impingere, quæ, vt præmittitur, nulla fuit; & si qua fuisset, ipsis

cum Alexandro prædecessore præfato & nobiscum manentibus multo magis imputari posset. Quod autem docentes iuxta prophetam, linguas suas loqui mendacium, & contra diuinum præceptum, aduersus principem populi sui maledicentes, confingunt in nos crimina, & ea quidem, vt afferunt, durantia, grauissima, notoria, scandalizantiaque vniuersalem ecclesiam; dicuntque propterea negligentibus aliis sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, ad eos deuolutam Concilii congregandi facultatem; non miramur: quoniam, teste Hieronymo, schismatici, cum dubitant causas suas damnari, in contumelias profiliunt. Dicant prædicti, nomine tantum cardinales, Dathan & Abiron, Acaciumque & Dioscorum repræsentantes, tenebrarum filii, numquid summo pontifici spectet & pertineat congregare Concilium, etiam si de sua causa agatur? Legant vltra antiquos, gesta Constantiensis Concilii, in quibus se potissimum fundant, vt ex eis, tamquam Iudæi ex propriis codicibus confundantur: reperient, Ioannem papam XXIII. de cuius potissimum causa agebatur, Concilium Constantiense huiusmodi indixisse. Cum ergo Concilium prædictum congregare parati simus, satis constat, dolosas eorum linguas locutas fuisse mendacium. Sed si hæc omnia cessarent, stantibus impedimentis prædictis, in qua negligentia dici possunt esse fratres nostri sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales huiusmodi non requisiti ad Concilium congregandum, ita vt ad paucissimos, Romano pontifici eorum culpa ambitioneque infensos, schismaticos, ac extra domum Dei positos, potuerit potestas vniuersalis ecclesiæ deuolui, imo potius ab eis usurpari? Adiciamus ergo nunc huiusmodi potestatis abusum ostendere trium mensium & quatuordecim dierum ab eis tempus in suo, vt volunt, edicto seu conuocatione assignatum, & ad œcumenicum Concilium congregandum: hoc tam breui temporis spatio poterit nationibus Christianis a Mediolano remotissimis legitime innotuisse? Poteruntne, si innotuisset in termino, diœcesanas & metropolitanas Synodos conuocare, celebrare & perficere? Poteruntne, qui venturi decernerentur, ad tantum iter necessaria conquisuisse? Poterunt principes accedere volentes, populis sibi subditis & status sui securitati bonæ consuluisse? Poterunt, quos mittere decreuerint, procuratores aut oratores

ANNO
CHRISTI
1512.

plene informatos mittere? Vix cursor expeditus trium mensium & semi spatio ire & redire posset sine sarcinis, vnde & quo ipsi graues viros & multa secum impedimenta trahentes, sine quibus venire non possunt, putant, imo decernunt, accedere posse & oportere. Quare si nihil aliud, indictionem Concilii quam attentauerunt, in tempore præfixo accedendi impossibilitas ipsa penitus eneruat: sed possibile fuerit & aliqua ratione decretum hoc ipsum Concilii tempus, loci ratio indictionem ipsam nullam facit. Locus Concilii commodus esse debet & tutus. Quis ignorat (quod dolenter dicimus) urbem Pisas prope quatuordecim continuos annos obsessam durissime fuisse, & ad eam desolationem bello redactam, vt rarissimæ domus integris parietibus in illa consistant, & fere nullæ sint, quæ contignationibus & solariis muniantur? Habitarentne ibi sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, principes sæculares, vel oratores eorum, communitatum item nuntii? Habitarentne doctores celeberrimi, tam diuini iuris quam humani, ruinosas domos, ciuitatemque penitus desolatam pro celebrando œcumenico Concilio? Nunquam talibus in locis scriptum est Concilium generale fuisse celebratum. Reuoluantur omnes Conciliorum œcumenicorum historia: apparebit patribus nostris sanctis sane & prudentibus viris, pro celebrando Concilio ante omnia cordi fuisse, eligere ciuitatem amplam, ædificiis accommodatam, salubris aeris, fertilis soli, conuehendis comæatibus facilem: quæ omnia si Pisas adesse quispiam affirmauerit, ruinæ ciuitatis, ædificiorum ruderum, villarum & vinearum euerfiones redarguant sic dicentem. Hæc tamen si Pisas essent integra, vt non sunt, nec affirmari possunt sine impudentia; quomodo est ad Pisas tutus accessus, vel in ea mansio, cum omnis Tuscia arma nunc tractet, & nos pro pastorali, quod gerimus, officio, nil magis premat, quam Florentinos & Senenses, inter quos fremit bellum, ne se armis inuicem impetant, continere? Fidem de re hac facere possunt plerique Christiani principes, a nobis sæpius & instantius requisiti, suam per literas & nuntios auctoritatem & gratiam interponere, vt si inter se ii populi pacem habere

noluerint, per inducias saltem ab armis abstineant. Igitur cum ex præmissis & aliis etiam notissimis causis, accessus ad Pisas, vel ibi mansio secunda habenda verisimiliter credi non possit, cum ciuitas ipsa desolatione, habitationibus pro Concilio non sit fulta; cum ager vastitate sit desolatus, cum tempus in edicto seu indictione præfixum sufficere non possit, & terminus assignatus ab illis temporibus pro generali Concilio celebrando dari solito non respondeat: cum insuper indicentes nulla sint auctoritate suffulti, & si quam habere possent, illa, ut de cetero & fieri oportuit, imo debuit, non sint vsi; cum edictum ipsum seu conuocatio de falsitate se conuincat: Nos considerantes, quanta cum difficultate & temporis diuturnitate prædecessores nostri præfati in eorum Conciliis celebratis priscas hæreses & schismata, etiam aliquando imperiali maiestate adiuuante, sustulerunt, quodque illa in totum extinguere nequiverunt, cum eorum aliqua (quod dolentes referimus) vsque ad hodiernum diem in sua pertinacia perdurent, quamque calamitosa fuerint prælati & omnibus Christi fidelibus schismatum tempora, suprascripta omnia, tamquam perniciosissima schismatum atque errorum seminaria, quæ aliquamdiu conuiuentibus oculis tolerauimus, expectantes eorum ad cor reuersionem, ob Christi caritatem zelumque domus suæ dissimulare ulterius non valemus, timentes nobis impropere illud Ezechielis: *Non ascendistis ex aduerso, neque opposuistis vos murum pro domo Israel*: verentes etiam, ne figmenta erroresque prædicti Christi fidelium minus eruditorum mentes aliquo infidelitatis laqueo inuoluant, apud quos sæpe, ut inquit Origenes in cantica, pulciora videntur mendaciorum sophismata, quam documenta veritatis: & ne error cui non resistitur, approbari videatur, & veritas Deique causa, & iura indefensa opprimantur, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris eiusdem sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus matura deliberatione, de eorundem cardinalium consilio & vnanimi consensu, ac de apostolicæ potestatis plenitudine, prædictas indictionem, conuocationem & publicationem assertas, schismaticæ conuenticulæ, synagogæ satanæ, & ecclesiæ malignantium, per Dathan

Ezech. 13.

ANNO
CHRISTI
1512.

ANNO
CHRISTI
1512.

& Abiron auctores schismatum, eorumque socios, & alias supradictas procuratorio nomine dictorum carissimorum filiorum nostrorum Maximiliani imperatoris Romanorum electi, & Ludouici Francorum regis Christianissimi, illustrium principum, factas, indictas & publicatas, omniaque & singula in eis & qualibet earum contenta, & inde secuta quaecumque, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum presentibus infererentur, pro sufficienter expressis & insertis haberi volumus, tamquam a non habentibus facultatem, & ex minus legitimis causis ac incongruis terminis & loco, nulla, irrita & inania, non legitime ad scindendum & scandalizandum vniuersalis ecclesiae vnitatem facta, ne cancerosus morbus inualescat, reprobamus, reuocamus, cassamus, irritamus & annullamus, reuocataque, irrita, cassa, reprobata & annullata haberi volumus, ac, prout sunt, nullius roboris vel momenti fuisse & esse decernimus & declaramus. Distinctius sub excommunicationis, anathematis & maledictionis aeternae, ac dignitatum & beneficiorum ecclesiasticorum quorumcumque saecularium vel regularium, feudorum, indultorum, priuilegiorum, concessionum, facultatum & gratiarum priuationum ipso facto, infamiae, & aliis in vniuersalem ecclesiam scandalizantes, & schisma in ea discordiamque suscitantes, eisque consilium, auxilium vel fauorem praestantes, tam a iure quam alias promulgatis & indictis poenis inhihemus. Nec non eisdem cardinalibus qui a nobis recesserunt, vt praefertur, ac omnibus & singulis cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, qualitatis, conditionis, praeminentiae, auctoritatis & nobilitatis existentibus, & quacumque ecclesiastica, etiam cardinalatus, patriarchali, * prouinciali, archiepiscopali, episcopali, abbatiali, seu saeculari, regali, reginali, ac etiam imperiali, ac aliis dignitatibus & praeminentiis fulgentibus, & quos ab omni vinculo iuramenti, conuentionis, obligationis & promissionis per eos forsitan factarum, propterea absoluiamus & liberamus, ac absolutos & liberatos fore nuntiamus, ne indictionibus, publicationibus & conuocationibus praedictis, omnibusque aliis & singulis, vel eorum aliquo, per reprobos aut alios praefatos, vel eorum aliquem, vt praefertur, factis, directe,

* primum
tiali,

vel indirecte, tacite vel expresse, seu quouis quaesito colore adhaereant, accedant, intersint, obediant, assistant, consilium, auxilium vel fauorem praestent, aut quomodolibet intendant, vt pessima * facta suis erroribus confusa tamquam nebula dissoluantur, etiam inhibemus. Omniaque & singula, ciuitates, terras & loca quaecumque, ad quaerua peruersa Concilia, seu potius Conciliabula, schismaticas conuenticulas, synagogas, ac ecclesias malignantium huiusmodi indicentes, & eis adhaerentes, obedientiam, consilium, auxilium vel fauorem aliquem, vt praefertur, praestantes, & eorum quemlibet declinare contigerit, & in quibus Concilia seu Conciliabula, aut ecclesias malignantium huiusmodi celebrari vel coadunari & congregari contigerit, ecclesiastico subiicimus interdicto. Et nihilo minus bonam intentionem nostram exequi volentes, vt antiqua haereses quaerua in diuersis Christianorum partibus nondum extincta sunt, & pessimum nouiter pullulans schisma, extinguantur, reformationique morum, tam ecclesiasticorum quam saecularium personarum, quaerua de iure vel consuetudine reformationi vel determinationi Concilii subiiciuntur, bellorumque imminentium seditioni consulatur, vnicuique quod suum est reddatur, iustitia & pax sese inuicem osculentur, Christi que fideles in pace & vnitae, in Dei nomine, non ex passionum priuatarum fomite, qui, vt ex gestis diuersorum Conciliorum apparet, pessimos effectus parere consuevit, congregati, ad faciendum expeditionem contra infideles iam regnum Siciliae infestantes, meliora ac nobiliora loca Christianorum occupantes, praesertim Ierusalem matrem nostram antiquam, & ex antiqua Christianorum negligentia deperditam, facilius & promptius intendant: In nomine sanctae & indiuiduae Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti, auctoritate omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius, qua in terris fungimur, de simili eorumdem fratrum consilio & assensu, oecumenicum, vniuersale ac generale Concilium in alma vrbe nostra communi omnium patria, loco aptissimo & tutissimo, apud Lateranum, vbi plurima Concilia per antiquos & patres nostros habita fuerunt, & Altissimus Petri sedem collocari voluit, literatorumque

&

Psalm. 84.

ANNO
CHRISTI
1512.

& peritorum numerus copiosus habetur, post festum resurrectionis Domini nostri Iesu Christi proxime futurum, inchoandum, anno Domini millesimo quingentesimo duodecimo, die Lunæ decimanona mensis Aprilis, quæ erit feria secunda post octauam eiusdem resurrectionis, celebrandum, & vt sequitur, auctore Domino finiendum, nuntiamus, conuocamus, statuimus, indicimus & ordinamus, licet nos non lateat, hanc nouem mensium præfixionem pro sacro Concilio generali celebrando, ex tot longinquis mundi partibus venturis fortassis non sufficere, & de breuitate notari posse ad tantam rem peragenda, præsertim cum a sanctis patribus Romanis pontificibus prædecessoribus nostris assignato tempori ad similia generalia Concilia congreganda non respondeat, qui nunquam minus quam annum ad hoc inchoandum assignasse reperiuntur. Sed quia ad Christianissimum regem prædictum, & quosdam alios principes de inchoando generali Concilio in tempore præsentibus inserto, literas dedimus: & insuper, ne volentibus nos & venerabiles fratres nostros eiusdem sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales calumniari, ansam daremus, si longius tempus statuissemus, visum est nobis hunc terminum assignare. Insuper præfatis & aliis venerabilibus fratribus, patriarchis, archiepiscopis, episcopis, monasteriorum abbatibus & prælatis, præsertim sub vinculo iuramenti ad visitandum certis temporibus limina apostolorum Petri & Pauli, etiam tempore suæ promotionis adstrictis & obligatis, non obstantibus quibusuis concessionibus, priuilegiis & indultis, eis eorumque ecclesiis, monasteriis & beneficiis per dictos prædecessores nostros aut nos concessis, confirmatis & innouatis, quæ pro expressis habentes, ex certa scientia & plenitudine præmissis, cassamus, irritamus & annullamus. Omnibusque aliis ecclesiasticis vel sæcularibus, etiam regibus & principibus, ceterisque personis, quæ de iure vel consuetudine in congregationibus generalium Conciliorum solent interuenire, cessante legitimo impedimento, de quo legitime docere teneantur per se vel alios idoneos nuntios, procuratores vel oratores, legitima mandata habentes, sub excommunicationis, aliisque de iure vel consuetudine, aut

Concil. Tom. 34.

Q

alias non accedentibus ad generale Concilium indictum, pœnis, mandamus, vt ad ipsum Concilium Lateranense accedere, & vsque ad dicti Concilii conclusionem & dissolutionem per nos vel auctoritate nostra fiendam, in dicta vrbe morari debeant, nec non carissimos in Christo nostros & eiusdem Romanæ ecclesiæ filios Maximilianum Romanorum imperatorem electum prædictum, ceterosque Christianorum illustrissimos reges, duces, marchiones, comites & alios nobiles in virtute sanctæ obedientiæ rogamus, hortamur & monemus, vt opem & operam adhibeant efficaces, quod omnes & singulæ tam ecclesiasticæ quam sæculares personæ, in eorum regnis, ducatus & dominiis consistentibus, quæ in generalibus Conciliis de iure vel consuetudine interesse consueuerunt, ad Concilium Lateranense huiusmodi, cessante impedimento prædicto, accedant, postpositis odiis, conciliatis animis in Spiritu sancto, non autem passionibus repleti, veramque domum Dei facientes, & his quæ ad Dei laudem, ecclesiæ exaltationem, vnitatem & reformationem, schismatum vero & hæresum totalem extirpationem, fideliumque prædictorum pacem & salutem concernunt, caritate muniti intendant. Et ne ad tantum laudabile & necessarium opus accedere debentes aliquibus de causis seu figmentis ab accessu ad dictum Concilium Lateranense quomodolibet retrahantur, omnibus & singulis in congregationibus Conciliorum generalium adesse solitis, & ad dictum Concilium Lateranense venientibus, eorumque seruatoribus & familiaribus cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis vel nobilitatis existentibus, ecclesiasticis & sæcularibus, pro se & bonis eorum quibuscumque per ciuitates, terras & loca terrestria & maritima dictæ Romanæ ecclesiæ subiecta, ad Concilium Lateranense, ad urbem huiusmodi veniendi, & in ea morandi & libere consulendi, & ab ea quoties videbitur recedendi, etiam post quatuor menses post dicti Concilii Lateranensis conclusionem & dissolutionem, liberum, tutum & securum saluumconductum, ac plenam & omnimodam securitatem de consilio & potestate præmissis, damus & concedimus, aliosque saluosconductus & securitates habere

ANNO
CHRISTI
1512.

cupientibus dare pollicemur, eosque benigne & caritative tractabimus & suscipiemus. Mandantes sub indignationis nostræ & aliis arbitrio nostro infligendis pœnis, omnibus & singulis gentibus nostris armigeris, equestribus & pedestribus, ac arcium nostrarum castellanis, ciuitatum, terrarumque & locorum dictæ Romanæ ecclesiæ subiectorum legatis, gubernatoribus, rectoribus, locatenentibus, potestatibus, officialibus & vassallis, vt non obstantibus quibusuis constitutionibus & ordinationibus apostolicis, legibus imperialibus, statutis quoque & consuetudinibus municipalibus, etiam iuramento, confirmatione apostolica, aut quauis alia firmitate roboratis, quæ saluoconductui & securitati præmissis in aliquo derogare, seu illos quomodolibet impedire possent, etiam si talia forent, de quibus specialis, specifica, expressa & indiuidua, non autem per generales clausulas id importantes, mentio seu quæuis alia expressio habenda foret, illarum omnium tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis habentes: venientes ad Concilium Lateranensè huiusmodi libere, tute & secure transire, morari & recedere permittant & permitti faciant, ne tantum * taleque laudabile & necessarium Concilium Lateranensè distrahatur, & vt ad illud venientes tute & in pacis tranquillitate viuere, dicere & expedire valeant, quæ omnipotentis Dei honorem concernent, totiusque ecclesiæ sanctæ statum. Decernentes nihilo minus irritum & inane, quidquid contra indictionem Concilii Lateranensis per nos * indictam huiusmodi, seu ad impedimentum, præiudicium aut dilationem eiusdem, per schismaticam conuenticulam & ecclesiam malignantium prædictas, seu quemuis alium, quauis auctoritate, quouis ingenio aut quæsito colore, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Insuper, vt præmissa omnia & singula ad omnium, ad quos spectat, notitiam & cognitionem deueniant, omniumque quæ in præsentibus literis continentur, certa & indubitata notitia habeatur, nullusque præmissorum ignorantiam iuste prætereendere possit, nec se legitime excusare, cum etiam ad intimandum aliquibus personaliter in præsentibus literis comprehensis tutus non pateat accessus, lite-

* f. tam-
que

* f. indi-
cti

ras prædictas : Volumus & decernimus , præsentis literarum nostras , per aliquos curiæ nostræ cursores vel notarios publicos , in basilica principis apostolorum & ecclesia Lateranensi , hora diuinorum , dum ibi multitudo populi ad diuina audiendum conuenire & congregari consuevit , publice ac alta & intelligibili voce legi & publicari , & dictarum ecclesiarum portis siue valuis , & in acie campi Floræ & cancellariæ apostolicæ affigi , & ibidem per aliquod temporis spatium dimitti debere , vt ad singulorum notitiam publicamque notionem deuenire possit : transumptisque illarum manu publicorum notariorum factis vel subscriptis , sigilloque alicuius prælati munitis , fidem indubiam adhiberi , omnesque & singulos in illis comprehensos , & ad quos pertinet , perinde arctari & constringi ac teneri & obligari ad obseruantiam omnium & singulorum in eis contentorum , cuiuscumque gradus & dignitatis existant , ecclesiasticæ vel mundanæ , post lapsum vnus integri mensis a data præsentium numerandi , in omnibus & per omnia , & perinde ac si personaliter & in propria persona intimatæ fuissent , & eis personaliter præsentatæ , præsentium tenore decernimus , statuimus & declaramus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis , reuocationis , cassationis , irritationis , annullationis , declarationis , absolutionis , liberationis , inhibitionis , interdicti , nuntiationis , conuocationis , statuti , indictionis , ordinationis , concessionis , mandati , voluntatis & decreti infringere , vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit , indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum , anno incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo vndecimo , quintodecimo Kal. Augusti , pontificatus nostri anno octauo.

Sigismundus

D. de Comitibus.

Ego Iulius catholicæ ecclesiæ episcopus subscripsi.

Dominus mihi adiutor , non timebo quid faciat mihi homo.

Sanctus Petrus , sanctus Paulus.

Iulius papa secundus.

ANNO
CHRISTI
1512.

Ego Raphael episcopus Ostiensis, cardinalis sancti Georgii, camera-
rius, subscripsi.

Ego Dominicus episcopus Portuensis, cardinalis sancti Marci, sub-
scripsi.

Ego Iacobus episcopus Albanensis, cardinalis Arborensis, subscripsi.

Cardinales presbyteri.

Ego Nicolaus cardinalis tituli sanctæ Priscæ, subscripsi.

Ego F. cardinalis de Claromonte manu propria.

Ego Marcus tituli S. Mariæ Transtiberinæ cardinalis Senogallienfis.

Ego Robertus tituli S. Anastasiæ presbyter cardinalis Nannetenfis.

Ego Leonardus tituli sanctæ Sufannæ presbyter cardinalis subscripsi.

Ego Christophorus tituli sanctæ Praxedis presbyter cardinalis sub-
scripsi.

Ego Sixtus tituli sancti Petri ad vincula presbyter cardinalis, vi-
cecancellarius, subscripsi.

Ego Christophorus Eboracensis tituli sancti Petri & Marci pre-
sbyter cardinalis subscripsi.

Ego Antonius tituli sancti Vitalis presbyter cardinalis subscripsi.

Ego Petrus tituli sancti Eusebii presbyter cardinalis subscripsi.

Ego Achilles tituli sancti Sixti presbyter cardinalis Bononiensis
subscripsi.

Ego F. tituli sancti Clementis presbyter cardinalis subscripsi.

Diaconi cardinales.

Ego Ioannes sanctæ Mariæ in Domnica diaconus cardinalis de Me-
dicis, manu propria subscripsi.

Ego Alexander sancti Eustachii diaconus cardinalis de Farnesio, ma-
nu propria subscripsi.

Ego Ludouicus sanctæ Mariæ in Cosmedin diaconus cardinalis de
Aragonia, manu propria subscripsi.

*de Cor- Ego Marcus sanctæ Mariæ in Porticu diaconus cardinalis * Corne-
neliis. lius, manu propria subscripsi.

Ego B. sancti Hadriani diaconus cardinalis subscripsi.

Ego Alphonfus S. Theodori diaconus cardinalis Petrucius subscripsi.

* dictarū
litera-
rum apo-
stolica-
rum in-
frafcripta
verba
erant.

A tergo vero * dictæ bullæ erant verba executionis &
publicationis & intimationis dictæ bullæ per tres cursores
infra scriptos facta sub hac forma, videlicet:

Anno a natiuitate Domini 1512. indictione decimaquar-
ta, die vero Veneris vigesimaquinta mensis Iulii, pontifi-
catus sanctissimi domini nostri Iulii diuina prouidentia
papæ II. anno octauo, retro scriptæ literæ apostolicæ con-
uocationis Concilii generalis, publicatæ & affixæ fuerunt
in valuis sancti Iacobi Hispanorum de Vrbe, dum celebra-
bantur diuina, vbi magna multitudo conuenerat, tam

curialium quam officialium, & Romanorum, propter festum solenne quod in eadem ecclesia celebrabatur. Eadem die in Vesperis, dum celebrabantur diuina, publicata & affixa fuit in valuis principis apostolorum de Vrbe. Die vero sequenti Sabbati, retroscriptam bullam in basilica principis apostolorum de Vrbe, hora Missæ, dum celebrabantur diuina, & multitudo copiosa affisteret, ego Petrus Mengiuar præfati domini nostri papæ cursor alta & intelligibili voce coram omni populo dictam bullam de verbo ad verbum legi, lectamque ad valuas dictæ basilicæ affiximus, & per spatium vnus horæ affixam dimisimus. Eadem die dictam bullam publicauimus & affiximus in valuis cancellariæ apostolicæ, & affixam dimisimus, durante cancellaria. Eodem die in ecclesia sancti Ioannis in Laterano hora Vesperarum, dum celebrabantur diuina, ego Petrus Mengiuar sanctissimi domini nostri papæ cursor dictam bullam alta & intelligibili voce legi, lectamque ad valuas dictæ ecclesiæ affiximus & publicauimus, & per spatium vnus horæ affixam dimisimus. Eadem die retroscriptam bullam publicauimus, & affixam dimisimus per spatium duarum horarum in acie campi Floræ, vt moris est, per nos Onophrium Balestarium, Petrum Mengiuar, & Ioannem Bernardi, præfati domini nostri papæ cursores. Et ita fidem facimus, & manibus propriis scripsimus & subscripsimus.

Ita est, Onophrius Balestarii cursor.

Ita est, Petrus Mengiuar cursor.

Ita est, Ioannes Bernardi cursor.

Deinde prælibatus sanctissimus dominus noster dominus Iulius papa II. prorogauit Concilium generale huiusmodi ad certum alium terminum, vt in literis apostolicis desuper confectis plenius continetur, quarum tenor sequitur, & est talis.

Bulla prorogationis Concilii generalis.

Iulius episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Inscrutabilis diuinæ prouidentix altitudo ad hoc nos, maximæ potestatis desuper plenitudine tradita, super vniuersum gregem dominicum præfulem constituit, vt ad

ANNO
CHRISTI
1512.

remouendum atque extirpandum de agro Domini vepres, ex quibus possent ecclesie sue sanctae & Christianae reipublicae dissensiones & scandala provenire, cura & sollicitudine assidua ac peruigili intendamus, & vt ea congruo tempore, & sine alicuius incommodo & periculo expediri valeant, opportune prouideamus. Nuper siquidem cupientes generale Concilium in alma Vrbe nostra apud Lateranum, vbi plurima Concilia habita fuerunt, iuxta deliberationem & ordinationem per nos de fratrum nostrorum sanctae Romanae ecclesiae cardinalium consilio & assensu factam, die Lunae decimanona praesentis mensis Aprilis, quae erit feria secunda post octauam festi resurrectionis Domini nostri Iesu Christi proxime praeteriti, auctore Domino celebrare, vt illa in eo statuerentur & fierent, quae cederent ad laudem Dei & ecclesiae exaltationem, vnitatem & reformationem, ac schismatum & haeresum totalem extirpationem, fideliumque pacem & salutem, ac bonum publicum ecclesiae suae sanctae, huiusmodi venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis, episcopis, monasteriorum abbatibus & praelatis, omnibusque aliis ecclesiasticis vel saecularibus, etiam regibus & principibus, ceterisque personis, quae de iure vel consuetudine in congregationibus generalium Conciliorum solent interuenire, cessante legitimo impedimento, de quo legitime docere tenerentur per se vel alios idoneos nuntios, procuratores vel oratores, legitima mandata habentes, sub excommunicationis, aliisque de iure vel consuetudine, aut alias non accedentibus ad generale Concilium indictum infligi solitis poenis, mandauimus, vt ad ipsum Concilium Lateranense accedere, & vsque ad dicti Concilii conclusionem & dissolutionem per nos vel auctoritate nostra faciendam, in dicta vrbe morari deberent: nec non carissimos in Christo filios nostros & eiusdem Romanae ecclesiae filios, Maximilianum in Romanorum imperatorem electum, ceterosque Christianorum reges illustres, duces, marchiones, comites, & alios nobiles in virtute sanctae obedientiae rogauimus, hortati fuimus & monuimus, vt opem & operam adhiberent efficaces, quod omnes & singulae tam ecclesiasticae quam saeculares personae in eorum regnis, ducatus & dominiis consistentes,

quæ in generalibus Conciliis de iure vel cōsuetudine inter-
esse consueuerunt, ad Concilium Lateranense huiusmo-
di, cessante impedimento prædicto, accederent, prout in
nostris inde confectis literis plenius continetur, ac locum
apud Lateranum pro Concilio huiusmodi habendo præpa-
rauimus, & pro reformatione prædicta statuenda, puro
corde & recta voluntate adimplere proponimus, ac ex
literis carissimorum in Christo filiorum nostrorum Ferdi-
nandi Aragoniæ & Siciliae, ac Henrici Angliæ, & aliorum
regum illustrium, aliorumque principum, nobis constet,
episcopos & alios prælatos regnorum & dominiorum suo-
rum, ad Concilium per nos indictum venire, & in itinere
esse. Verum propter conflictum apud ciuitatem nostram
Rauennam Romandiolæ prouinciæ nuper habitum, vbi
magna hominum strages secuta fuit, cum non solum rei mi-
litari operam dantes, sed etiam incolæ & habitatores illa-
rum partiū ad prædam intenti existant, & propterea etiam
prælati & alii ad Concilium huiusmodi venientes sine ma-
gno incommodo & vitæ discrimine per ciuitates & loca
Romandiolæ, & illis circumuicina transire non valeant,
viarumque itinera tuta non sint, ac proxima dies Lunæ, qua
Concilium per nos indictum huiusmodi inchoari, ac præla-
ti & ceteri huiusmodi Concilio interesse debebant, instare
noscat, ipsique prælati adhuc non venerint, & * propter
ea præmissa remorari aliquamdiu cogantur. Nos igitur ar-
chiepiscoporum & episcoporum, ac aliarum personarum
ad Concilium huiusmodi accedentium periculis obuiare,
& eorum commodo providere volentes, habita super his
cum præfatis venerabilibus fratribus nostris matura deli-
beratione, & ipsorum communi consilio & assensu, tem-
pus Concilii celebrandi huiusmodi ad hoc, vt archiepi-
scopi, episcopi & prælati, ac abbates, & alii ad Conci-
lium huiusmodi accedentes, & in itinere existentes, in-
choando Concilio interesse possint, ad Kalendas Maias
proxime futuras auctoritate apostolica tenore præsentium
prorogamus, non obstantibus præmissis ac aliis constitu-
tionibus & ordinationibus apostolicis, ceterisque contra-
riis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat
hanc paginam nostræ voluntatis & prorogationis infringere,
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc
attentare

ANNO CHRISTI 1512. attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo duodecimo, quintodecimo Kalendas Maii, pontificatus nostri anno nono.

ALIA PROROGATIO SESSIONIS.

SUCCESSIUE vero idem dominus noster papa ad alium certum terminum Concilium prædictum prorogandum duxit, & prorogauit, prout in Breui apostolico desuper confecto plenius continetur, cuius quidem tenor ad verbum de verbo sequitur, & est talis.

Iulius papa secundus, ad futuram rei memoriam.

Romanus pontifex dominici gregis suprema sibi dispositione commissi curam agere studens, ea quæ pro vniuersalis ecclesiæ reformatione, & eiusdem gregis vtilitate, ac catholicæ fidei & reipublicæ Christianæ exaltatione, certo præfixo tempore fieri ordinauerat, nonnunquam ad aliud breue tempus, subsistente causa, libenter prorogat & extendit. Nuper siquidem cupientes generale Concilium in alma Vrbe nostra apud Lateranum, vbi plurima Concilia habita fuerunt, iuxta deliberationem & ordinationem per nos de fratrum nostrorum sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium consilio & assensu factam, die Lunæ decimanona præsentis mensis Aprilis, quæ fuit feria secunda post octauam festi resurrectionis Domini nostri Iesu Christi proxime præteriti, auctore Domino celebrare, vt illa in eo statuerentur & fierent, quæ cederent ad laudem Dei & ecclesiæ exaltationem, vnitatem & reformationem, ac schismatum & hæresum totalem extirpationem, fideliumque pacem & salutem, ac bonum publicum ecclesiæ sanctæ, huiusmodi venerabilibus fratribus nostris patriarchis, archiepiscopis, episcopis, monasteriorum abbatibus & prælatis, omnibusque aliis ecclesiasticis vel sæcularibus, etiam regibus & principibus, ceterisque personis, quæ de iure vel consuetudine in congregationibus generalium Conciliorum solent interuenire, cessante legitimo impedimento, de quo legitime docere tenerentur per se vel alios idoneos

nuntios, procuratores, vel oratores legitima mandata habentes, sub excommunicationis, aliisque de iure vel consuetudine, aut alias non accedentibus ad generale Concilium indictum infligi solitis poenis, per quasdam mandauimus, vt ad ipsum Concilium Lateranense accedere, ac vsque ad dicti Concilii conclusionem & dissolutionem, per nos vel auctoritate nostra faciendam, in dicta vrbe morari deberent. Nec non carissimos in Christo filios nostros, & eiusdem Romanae ecclesiae filios, Maximilianum in Romanum imperatorem electum, ceterosque Christianorum reges illustres, duces, marchiones, comites, & alios nobiles, in virtute sanctae obedientiae rogauimus, hortati fuimus & monuimus, vt opem & operam adhiberent efficaces, quod omnes & singulae tam ecclesiasticae quam saeculares personae in eorum regnis, ducibus & dominiis consistentes, quae in generalibus Conciliis de iure vel consuetudine interesse consueuerunt, ad Concilium Lateranense huiusmodi, cessante impedimento praedicto, accederent, ac locum apud Lateranum pro Concilio huiusmodi habendo praeparauerimus, ac pro reformatione praedicta statuenda puro corde & recta voluntate adimplere proposuerimus, ac carissimorum in Christo filiorum nostrorum Ferdinandi Aragonum & vtriusque Siciliae, ac Henrici Angliae, & aliorum regum illustrium literis intelligeremus, episcopos & alios praelatos regnorum & dominiorum suorum ad Concilium per nos indictum huiusmodi venire, & in itinere esse, ac propter conflictum apud ciuitatem nostram Rauennae Romandiolae prouinciae nuper habitum, vbi magna hominum strages secuta fuit, non solum rei militari operam dantes, verum etiam incolae & habitatores illarum partium ad praedam intenti existerent, & propterea praelati & alii ad Concilium huiusmodi venientes, sine magno incommodo & discrimine transire non valerent, viarumque itinera tuta non essent, ac dies Lunae, in qua Concilium per nos indictum huiusmodi inchoari, ac praelati & ceteri huiusmodi Concilio interesse debebant, instare nosceretur, ipsique praelati tunc non venissent, & propterea remorari cogerentur: nos habita super his cum praefatis venerabilibus fratribus nostris matura deliberatione, ac de ipsorum communi consilio & assensu, per alias

ANNO
CHRISTI
1512.

nostras literas tempus Concilii celebrandi huiusmodi, ad hoc vt archiepiscopi, episcopi & prælati, & abbates, & alii ad Concilium huiusmodi accedentes, & in itinere huiusmodi existentes, inchoando Concilio interesse possent, ad Kalendas Maii proxime futuras prorogauimus, prout in singulis nostris literis plenius continetur. Cum autem terminus prorogationis huiusmodi instare noscatur, & causæ prorogationis huiusmodi non solum non cessauerint, verum etiam noui incendii, quod prope Urbem exoriri inceperat, & in dies magis augeri formidabatur, extinctiõni summa diligentia operam dare studuerimus: nos itaque habita super his cum præfatis venerabilibus fratribus nostris matura deliberatione, ac de ipsorum consilio & assensu, Concilii celebrandi tempus prorogatum huiusmodi, vt præfertur, ad festum inuentionis sanctæ crucis, quod erit tertia Maii proxime futuri, auctoritate apostolica tenore præsentium prorogamus pariter & extendimus.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo piscatoris, die vigesima nona Aprilis 1512. pontificatus nostri anno nono.

Postmodum vero lectis supradictis bullis, idem reuerendissimus dominus Alexander profecutus est eamdem schedulam tenoris infra scripti.

Statuto itaque tempore congregati per Dei gratiam vna cum venerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, & nostra curia, præsignato in loco Lateranensis ipsius basilicæ, de sacre Synodi huius consilio, publicæ fidelium paci, catholicæ fidei propagationi, & reformationi vniuersalis ecclesiæ, nec non hæreticæ prauitatis nuper exortæ extirpationi intendentes, quia non satis in re tam ardua & ponderosa per se consilia humana sufficiunt, nisi diuinum adsit auxilium, ab ipso per orationes & cultum Dei fumentes initium, hoc sacro generali approbante Concilio statuimus, vt hac ipsa die *speciali ad hoc constituta celebretur Missa, quemadmodum est per Dei gratiam celebrata: quam etiam iussimus & in hac & in singulis aliis collegiatis, tam sæcularibus quam regularibus vrbis Romæ ecclesiis semel in hebdomada, videlicet feria secunda, sacro hoc durante Concilio celebrari. Vtque

Concil. Tom. 34.

R ij

feruentius eiusdem sacri Concilii celebrationi fideles affi-
stant, ampliori se gratiæ munere sentientes resectos, omni-
bus vere pœnitentibus & confessis, videlicet sacerdotibus
easdem Missas celebrantibus, pro singulis Missis annos tres,
interessentibus vero duos de iniunctis eis pœnitentiis in
Domino relaxamus in forma ecclesiæ consueta. Ad cuius
Missæ etiam celebrationem hortamur venerabiles fratres
nostros sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, nec non patri-
archas, archiepiscopos, episcopos, & dilectos filios abbates,
ceterosque in sacerdotali ordine cõstitutos, vt & ipsi ad im-
petrandum diuinum auxilium cum deuotione singulis se-
ptimanis prædictam Missam celebrent semel, quibus cele-
brantibus & celebrationi interessentibus similes gratias lar-
gimur. Hortamur in Domino etiam omnes & singulos qui
Christi nomine censentur, vt ad consequendum inceptæ
rei prosperum successum & optatam consummationem,
diligenter precibus, orationibus, ieiuniis, elemosynis, aliis-
que piis operibus velint insistere, vt Deus nostra & ipsorũ
humilitate placatus, dignetur felicem exitum huic sacre
congregationi concedere. Insuper, quia veterum Conci-
liorum & patrum sanctorũ instituta nos monent, vt a con-
cernentibus catholicam fidem sacra incipiatur Synodus, &
seruandam esse laudabilem consuetudinem censeamus, at-
tendentes talia propter eorum arduitatem & pondus, dili-
gentiam & spatium temporis capax exigere, hortamur om-
nes & singulos literarum peritiam habentes, quibus huic sa-
cro generali Concilio interesse continget, vt diligenter se-
cum & cum aliis illa cogitent atque tractent, quæ eis vide-
buntur ad hanc rem vtilia & opportuna, & cum primum
commode poterunt, illa ad nostram huiusque sacre Syno-
di notitiam referant, vt tempore opportuno terminari pos-
sint, quæ tenenda vel repudianda pro vtilitate & ipsius ca-
tholicæ fidei incremento videbuntur. Hortamur propter-
ea congregatos hic omnes, aliosque ad Synodum hanc sa-
cram venturos, vt cogitare diligenter velint, deinde propo-
nere ea per quæ possit etiam congregatio catholicorũ ad
debitam reformationẽ & tranquillitatem optatam Deo iu-
uante perducı. Nostræque intentionis & mentis est, vt om-
nes hac causa congregati cum omnimoda libertate dicere,
consulere & facere omnia & singula quæ ad præmissa pu-

ANNO
CHRISTI
1512.

tauerint pertinere, possint & valeant, iuxta aliorum Conciliorum antiquorum consuetudinem. Vt autem notus sit omnibus modus, qui in sacrae huius Synodi processu erit seruandus, tam quoad ea quae dicenda terminandaque erunt, quam quoad confessum & gestum, iuxta tenorem Canonis Toletani, erit hic norma notata.

Tolet. XI.
cap. I. qu. 4.
In loco.

In loco benedictionis confidentes sacerdotes Domini, nullis debent aut indiscretis vocibus perstrepere, aut vllis tumultibus perturbari, nullis etiam vanis fabulis & risibus agi, & quod deterius est, obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effundere. *Si quis enim*, vt ait apostolus, *religiosum se putat, non refrenans linguam suam, sed cor suum seducens, huius vana est religio.* Cultum enim suum iustitia perdit, quando silentia iudicii obstrepentium turbatio confundit, dicente propheta: *Erit enim cultus iustitiae, silentium.* Debet ergo, quidquid aut confidentium consultationibus agitur, aut a causantium parte proponitur, sic mitissima verborum relatione proferri, vt nec contentiosis vocibus * sensus audientiam turbent, nec iudicium vigorem de tumultu eneruent. Quicumque ergo in conuentu Concilii haec quae praemissa sunt, violanda crediderit, & contra haec interdicta, aut tumultu, aut contumeliis vel risibus Concilium conturbauerit, iuxta legis diuinae edictum, quo praecipitur: *Eiice derisorem, & exhibit cum eo iurgium*: cum omni dedecore * de confessione abstractus, a communi coetu recedat, & trium dierum excommunicationis sententiam perferat. Quoniam vero communiter contingere potest, quod aliqui ex confidentibus non erunt in sedibus debitis collocati, eodem sacro approbante Concilio decernimus, quod ex sessione huiusmodi nulli ecclesiasticae vel saeculari personae praedictum generetur. Quia etiam ad prosecutionem huius generalis Concilii ministri & officiales idonei requiruntur, hoc eodem sacro approbante Concilio, infra scriptos spectatae fidei sufficientesque viros ad ipsa ministeria deputauimus, videlicet: In primis dilectum filium nobilem virum Constantinum Conunatum Macedoniae ducem, Achaiae principem, generalem Concilii custodem, conseruatores almae Urbis & officiales Romanos loci ipsius Concilii. Milites autem Hierosolymitanos, perfo-

Jacob. 1.

Isa. 32.

Prover. 22.

* sensus
audien-
tium con-
turbet,
nec iudi-
cii vigo-
rem

* et. & co-
fusione

næ nostræ curam habere volumus. Item dilectos filios Nicolaum Lipamanum, Franciscum Spinulam, Alphonsum de Lerma & Paulum de Cesis, notarios nostros, qui videndi omnes scripturas quæ in eodem Concilio fient, curam habeant specialem, ita quod concorditer & ordinate fiant, sicut decens est, & omnibus ordinatis in præfato Concilio se subscribant. Nec non dilectos filios magistrum Benedictum Trulleti, Bernardum Sculteti, Bernardinum de Conteras, Franciscum de Atauantis, præfati Concilii notarios & scribas, qui notariis supradictis subalternent. Item dilectos filios Thomam Phædrum bibliothecæ nostræ præfectum, & Bartholomæum Salicetum, eiusdem Concilii secretarios: nec non dilectos filios Iacobum Simonetam causarum sacri palatii auditorem, Hieronymum de Genutiis apostolicæ cameræ auditorem, Aluarottum de Aluarottis literarum apostolicarum abbreviatorem ex maiori parco, Manilium Rabbum acolytum capellæ nostræ, scrutatores votorum. Quorum duo ex vna, alii vero ex altera præfati Concilii parte vota scrutentur, & cum ipsis duo ex eisdem notariis, & duo ex scribis supradictis in votorum scrutatione semper debent interesse. Dilectos filios Paulum Plancam, Iustinum de Carosis fiscalem, Angelum de Cesis, Ioannem Baptistam de Senis, Melchiorem de Bardafinis, aduocatos; Marianum de Cuccinis fiscalem, Thomam Regis & Bernardum Mocharum procuratores. Locorum autem assignatores, Paridem de Grassis, & Baltassarem Nicolai Viterbiensem, magistros ceremoniarum volumus * loca assignare debentibus in Concilio sedere. Si qua vero legenda occurrerint sessione sequenti, venerabilem fratrem archiepiscopum Spalatensem ei muneri deputamus.

Lectæ itaque schedula huiusmodi, idem reuerendissimus dominus Alexander petiit ab omnibus, si placebant eis contenta in schedula: & omnes annuerunt, quod sic, nemine discrepante. Deinde infra scripti officiales in supradicta schedula contenti, ad pedes præfati sanctissimi domini nostri, tactis sacrosanctis scripturis, præstiterunt corporale iuramentum, & quilibet eorum præstitit, de

ANNO
CHRISTI
1512.* f. c61.
& loca

ANNO
CHRISTI
1512.

ANNO
CHRISTI
1512.

ANNO
CHRISTI
1512.

* Frege-
panibus,

fideliter exercendo officia eis commissa: videlicet, reuerendus pater dominus Alphonsus de Lerma, & Paulus de Cefis, protonotarii apostolici de numero: dominus Aluarottus de Aluarottis, literarum apostolicarum de maiori parco abbreviator: excellentes iuris vtriusque doctores, domini Paulus de Planca, Iustinus de Carosiis, Angelus de Cefis, Ioannes Baptista de Senis, & Melchior de Bardafinis, aduocati; dominus Bernardus Mocharus, & Thomas Regis, procuratores: domini Bernardus Sculteti, & Bernardinus de Conteras, scribæ: excellens iuris vtriusque doctor dominus Paulus de Capozuchiis, & nobiles domini Iacobus de * Fragapanibus, & Petrus Pauli de Vechis, Urbis almæ conseruatores: & dominus Fabricius de Careto, Sixtus de Ruuere, Petrus Grimanus, priores & milites ordinis sancti Ioannis Hierosolymitani. Et deinde idem sanctissimus dominus noster Iulius commisit reuerendissimo domino Raphaeli episcopo Ostiensi, cardinali sancti Georgii, sanctæ Romanæ ecclesiæ camerario, vt reciperet & iurare faceret officiales absentes in prædicta schedula contentos, præsentibus magistris ceremoniarum, &c. Et hæc fuerunt pro prima sessione.

Insuper idem reuerendissimus dominus Alexander cardinalis, de mandato præfati domini statuit & pronuntiauit secundam sessionem fieri debere die Lunæ sequentis hebdomadæ, quæ erit decimasextima huius mensis, in qua tractabitur de annullatione gestorum in conuenticula fatanæ & Conciliabulo Mediolanensi, seu Pifano, super quo cogitare deberent. Super quibus omnibus & singulis magister Thomas Regis procurator fieri petiit per protonotarios & notarios ad hoc deputatos publicum & publica, instrumentum & instrumenta.

Tenor vero sermonis & orationis habitæ per reuerendum patrem dominum archiepiscopum Spalatensem, præfente sanctissimo domino nostro & reliquis patribus Concilii in habitu consueto prælatorum, videlicet, cum pluuiali sericeo & mitra, ascenso ambone consueto, sequitur, & est talis.

*Thomas Niger canonicus, archipresbyter & vicarius Spalatensis,
doctissimo & integerrimo M. Marulo nobili
Spalatensi, salutem.*

ANNO
CHRISTI
1511.

Cum urbem Romam sanctorumque reliquias ex voto inuisere statuissem, eo tunc temporis euocatum ad Concilium Lateranense Bernardum Zane archipræsulem nostrum Spalatensem operæprecium visum est comitari. Quo cum longo postliminio tandem peruenissem, peragratis omnibus pene sanctorum facellis, eorumque sacris reliquiis ex Christianorum instituto adoratis, contigit interfuisse orationi ab eodem archipræsule nostro luculentissime peroratae coram maximo pontifice Iulio I. ceterisque patribus ex industria in Lateranensis ecclesiæ Synodo, ad id in prima sessione congregatis. Quam quidem orationem, M. Marule, amicorum doctorumque virorum rarissime, ad te præcipue mittere visum est, ut, cui tu, in illo tuo præclaro opere de imitatione Christi, eruditionis atque ingenii laudem tribuisti singularem, dignumque censuisti, cui ipsum opus præcipue dedicares, eius nunc non minus commendes erga rempublicam Christianam studium atque curam, cum perspexeris, qualibus ipse argumentis, quanta animi verborumque concitatione totus in eo sit, ut bella inter Christianos principes exorta sedentur, ut vnusquisque suis limitibus contineatur, ut hæresis schismataque extirpentur, ut pax reddatur ecclesiæ, ut tandem aduersus communes fidelium persecutores Turcas communia Christianorum arma sumantur. Talia tu cum legeris, putabis illum non in auditorio ac frequenti confesso celeberrimorum virorum verba facere, sed in acie totum versari, arma tractare, buccina militari concrepare: tam acer est in dicendo, tam vehemens in exhortando, tam efficax in suadendo: sed omissa actione, pronuntiationem vehementiamque verborum Demosthenis Æschinisque, sua verba trutinantium, crederes. Quod nequaquam auderem adstruere, nisi & orationi prius peroratae, quam pene demandatae, ipse interfuissem, & ab omnibus fere qui interfuere, commendatissimam cognouissem. Nam & tunc totius pene sacratissimi theatri applausu est excepta,

ANNO
CHRISTI
1512.

cepta, & postea omnium qui eam legerunt, seu audierunt, rotundo ore celebrata, ac doctissimi cuiusque sententia commendata. Magisque eius eloquii venustatem vehementiamque admirantur, qui philosophiæ insuper & theologiæ peritissimum eum esse non ignorant. Rarum enim est, vt quis ad tam ingenuas, tantæque difficultatis artes etiam rhetoricam examussim adiecerit. Illud etiam non in vltimis archipræfulis nostri laudibus computandum censeo, vt qui in ecclesia sua metropolitana, in prædicatione annuntiationeque diuini verbi per totam pene quadragesimam indefesso gradu, ac veluti quodam continuato virtutum pariete, a nullius ordinis religionisque professore se passus est superari, in orando etiam eisdem professoribus præferri merito & debuit & meruit, cum prælatorum, non monachorum, id præcipue sit muneris: sed quibus mores quoque hominis, sicut nobis, liquido innotescunt, nihil in eo desiderari aiunt, vel quod ad eruditionem, vel quod ad vitam pertineat. Idem te de ipso iam pridem sentire non dubito. Eo etiam magis in eo tantas fortunæ dotes mirandas censeo, quod & nobilitate præcipua splendescens, & opibus non immodicis pollens, in gremio luxuriantis fortunæ molliter educatus, literas non est aspernatus, nec eruditos eruditorumque consuetudinem fastidienter illudit. Nam bona mens bonaque fortuna rarenter copulantur. Quotus enim quisque ex globo nobilium eloquentiæ studet? quotusquisque aut eruditus est, aut eruditionis assertor? E contrario complusculos videas (de nobilibus opulentioribusque loquor) qui vbi occeperint adolescenturire, se totos dedant dedicentque belluinis voluptatibus, quibus literatorum gymnasium carcer est, doctrina supplicium; qui spretores sunt studiorum, osores studiosorum. At archipræful noster in amplissimis, vt prædixi, fortunarum bonis constitutus, præcipuo Veneti senatus genere præfulgens, stemmata suorum tum summorum pontificum, tum cardinalium patriarcharumque affatim numerans, a teneris, vt Græci aiunt, vnguiculis ad hanc usque ætatem, literarum studia scienter amplexus est, datque iugiter operam, vt natalium suorum splendor eruditione magis illustretur, quam genere. Verumtamen, vt re-

uertamur, vnde digressi sumus, cum orationem quam mittimus, mi Marce, perlegeris, quod intra te fortasse tacitus sentis, etiam verbis scriptisque in publicum securus dabis; delectabitque te ab eo plurimum amari, quem plurimum laudas: imo qui iam multorum ore celebratur vbique & extollitur, adeo vt nemo sit, qui dubitet, ex oratione suafuque suo pontificem maximum Iulium, compositis ecclesie rebus, & his quæ per tyrannos erant occupata, reparatis, continuo expeditionem indicturum in Turcas, omnesque Christianorum principes, qui ad hanc vsque diem dormitauerunt, simul & dormierunt, veluti ex somno Endymionis excitaturum, conuocaturumque ad eam perficiendam, vt qui Christiano nomini tam infensi infestique sunt, ipsius Christi vicarii inuictissimi auspiciis profligentur. Etenim si nemo priorum pontificum æque ac iste magnas res aut aggressus sit, aut felicissime gesserit, cur non speremus, ipso duce, & hoc futurum? Oremus igitur, vt qui pontifici maximo Iulio secundo tantæ gerendæ rei contulit voluntatem, non denegat facultatem. Ceterum felix Spalatina ciuitas patria nostra, cui Bernardus Zane contigit archipræsul, qualem & habere iucundissimum est, & habuisse gloriosum. Vale. Ex Vrbe quinto Idus Maias, millesimo quingentesimo duodecimo.

Bernardi Zane Veneti patricii, artium doctoris & sacre theologiae magistri, archipræsulis Spalatensis, oratio habita in prima sessione Concilii Lateranensis, præsentate Julio secundo pontifice optimo maximo.

Solent hi qui coram singulis principibus, priuatique confessibus orationem habent, beatissime ac sacratissime pontifex maxime Iuli, loci, temporis ac personarum rationem, venerandumque conspectum in sui excusationem adducere, si minus concinne, minusve eleganter verba facerent, seu in media oratione deficerent. Ego vero, qui coram te, hoc est, coram totius orbis principe & vero Christi vicario, in excelssimo humani generis fastigio posito, coram tot sapientissimis pontificibus, tot doctissimis prælatis & magistris, tot tantisque principibus, ac vt vnico verbo verum fatear, coram toto terrarum orbe

ANNO
CHRISTI
1512.

sum verba facturus, non dicam, vt fieri solet, quo me ver-
tam? sed quo animo, quibus viribus, quo dicendi genere,
qua demum memoria tantum oneris sustinere, ad finem-
que perducere valeam, nescio. Ad loci, temporis & perso-
narum rationem, grauitatem, rarissimum augustissimum-
que conspectum, accedit rei de qua dicturus sum, magni-
tudo, amplitudo & dignitas maxima. Non enim vnum
dicendi genus sese mihi offert, sed omnia simul: non de
vnius personæ dignitate vel statu, non de vnius prouin-
ciæ conseruatione, non de terrarum orbe tantum, sed de
diuinis humanisque rebus, de rerum omnium principe
& moderatore Deo optimo maximo, de eius vicario sum-
mo sanctissimoque pontifice, de vtraque ecclesia mili-
tante & triumphante, de eius firmissimis cardinibus, de
principibus, de cælo ac terra denique sum verba factu-
rus. Quæ omnia sicuti ardua sunt, impossibiliaque viden-
tur vni quamuis consummatissimo ad pronuntiandum ac
perorandum, ita me recreat & reficit summa benignitas
sanctitatis tuæ, sacratissime pontifex, qui vtpote humanissi-
mus munificentissimusque, non tam oblatum officium,
quam animum quo offertur, inspicias & perpendis. Sus-
cepi igitur a sanctitate tua demandatum munus ea men-
te, eo animo, vt si ad optatum finem perducere non va-
luero, intueatur saltem tua beatitudo animi mei prom-
ptitudinem, desiderium, voluntatem. Ignoscent præter-
ea omnes hi sapientissimi patres, si ego præ ceteris ad
munus hoc difficillimum subeundum ab eadem tua bea-
titudine selectus fuerim, quandoquidem id non incon-
sulto euenit. Sanctitas enim tua non tam viri doctrinam
& eruditionem, qua hi omnes facile præstant, quam sum-
ma dignitate, vtpote metropolitana, summorumque pon-
tificum affinitate insignitum, & tuæ sanctitati ab ineunte
pueritia summo studio, obseruantia & deuotione obno-
xium prælegit. Verum quia instabile, insolidum & cadu-
cum est fundamentum, quod supra firmam petram iactum
non fuerit, ideo a diuinis auspicabimur, nec dimittendo
Patrem Filiumque diuinum, Spiritum sanctum, ambo-
rum nexum, submissa ac reuerenda voce inuocabimus:
Veni creator Spiritus, mentes tuorum visita, imple su-
perna Patris & Filii gratia, quæ tu creasti pectora. Amen.

2. Par. 6.

Salomonis verba initium orationis meæ aptum idoneumque mihi propono, beatissime ac sacratissime pontifex maxime, dicentis: *Ad hoc facta est domus tua, ut respicias orationem serui tui, & audias preces quas fundit famulus tuus coram te, & aperias oculos tuos super domum istam diebus ac noctibus, super locum, in quo pollicitus es, ut inuocaretur nomen tuum, & exaudires orationem quam seruus tuus orat in eo.* Exaudi, inquam, orationem meam, imo nostram, summe Deus, æterna veritas, vera caritas, & cara æternitas, vniuersi mens: qui quidquid videmus, & quidquid non videmus, existens, per immensas mundi partes vniuersamque naturam commens, omnibus animantibus vitam præstas; orbem vniuersum quem condidisti, summa ac ineffabili prouidentia assidue gubernas, & ita gubernas, vt excellentiori quodam modo nos, hoc est rationalem creaturam, quam cetera, ames & conserues. Quam quidem amoris & protectionis præstantiam, sacratissime pontifex, in tribus potissimum licet intueri. Primo equidem nos propter nosmet, cetera vero non propter seipsa, sed ob rerum naturas & species conseruandas, amat & tuetur. Secundo, ita nobis consulit, vt nosmetipsos nobismet consulere permittat: cetera vero ab ipso summo rerum principio reguntur, in finesque proprios diriguntur. Tertio demum cetera omnia ad nos, nos item ad seipsum decreuit & ordinauit, tamquam ad finem, quietem, perpetuamque nostram felicitatem, quam baptizatis credentibusque repromisit, testibus Marco & Ioanne. Baptizatis equidem, ob sacramentum ab ipso in Iordane institutum, vt veterum macularum sordibus ablutis, nouum hominem indueremus in Christo Iesu Domino nostro, testante Apostolo: *Sicut per vnus delictum in omnes homines in condemnationem, sic per vnus iustitiam in omnes homines in iustificationem vitæ.* Credentibus vero, vt per duodecim articulorum, decemque præceptorum, ac ineffabilis incomprehensibilisque vnitatis & Trinitatis diuinæ fidem, tamquam religionis sanctissimæ fundamentum & veritatis vinculum, ad veram sempiternamque vitam certissime deducemur, eodem Apostolo constantissime asseuerante, fide aptata esse sæcula verbo Dei, sine fide impossibile esse Deo placere. *Oportet enim accedentem ad Deum credere quia est.* Cu-

Rom. 5.

Heb. 11.

Ibidem.

ANNO
CHRISTI
1512.

ius quidem fidei nostræ præstantiam, excellentiam, dignitatem & veritatem probare nec possum, nec debeo. Non equidem possum, quia supra humanam rationem, vtpote diuinitus reuelata, consistit. Non debeo, quia nimis elatus, nimisque mihi de me promittens profecto iudicarer, si id probare conarer, quod tot doctissimi & sanctissimi patres per tot annorum curricula firmissime asseuerarunt. Quod item firmissime tenet sanctitas tua, pater beatissime, tamquam caput & dominus: tenent & hi sapientissimi patres, Christianissimi reges & principes, & respublica nostra Veneta, quæ sanguine & vita propria, nedum opibus & diuitiis, per octoginta ferme annos contra immanissimos Turcas fidem ipsam facile comprobauit, quam demum firmissime tenet magna orbis terrarum pars. Sed duo silentio præterire non possum, quæ eandem fidem nostram stabiliunt & muniunt. Alterum, tot doctissimorum & sanctissimorum patrum conuersio, qui inanes fabulas fallacesque ritus quibus iam assueti & adstricti tenebantur, non dimississent, nisi eandem fidem nostram certam, indubitam & diuinam inspexissent. Et vt ceteros dimittam, ne modum excedat oratio, proponite vobis, patres, Paulum apostolorum principem, electionis vas, humanarum & diuinarum rerum scientissimum, quem Christianam religionem mirifice insequentem vnica de cælo vox, vt testatur Actuum caput nonum, ad Christum deduxit. Ipse quoque 2. Cor. 12. testatur, se vsque ad tertium cælum, id est, vsque ad ipsam ineffabilem Trinitatem intuitiue contemplandam raptum extitisse, vt & ipsius Trinitatis, & omnium inde pendentium fidem firmissime stabiliret. Proponite & vobis Augustinum Africanum Tagastensi vrbe oriundum, qui Christianæ religionis oppugnator acerrimus Ambrosium doctissimum Mediolani antistitem intuens disputantem, sacrum baptisma suscepit e manibus eius, dicentis: Te Deum laudamus: ipsoque Augustino respondente, Te Dominum confitemur. Quem bene & optime confessus est in mille & pluribus excellentissimis & eminentissimis voluminibus, & potissimum in libris Trinitatis, de fide ad Petrum, & Retractionum. Accedit & alterum non minoris efficacix argumentum. Post Christi veri Domini, Dei, mediatoris, reparatoris & redemptoris nostri natiuitatem, passionem,

resurrectionem & ascensionem, vbi prisca illa inania & vanissima omina, resposna & oracula? vbi idolorum templa? vbi vanissimi ritus? vbi sacris initiati, vel potius profanis dehonestati sacerdotes? Non hæc omnia iam in visceribus totius humani generis insita & stabilita, non, inquam, hæc omnia tam facile credere potuissent, nisi firmissimæ, constantissimæ ac indubitatissimæ veritati, hoc est, orthodoxæ fidei, catholicæ & apostolicæ disciplinæ, cuius tu, sacratissime pontifex, in terris vicarius & caput existis, ac vna cum sacris cardinalibus, pontificibus, sacerdotibus, catholicisque principibus ipsam Christi ecclesiam militantem constituis. Sicut enim humanum corpus ex capite multisque membris conficitur ad diuersa naturæ munera obeunda, ita & ecclesia militans ex te sanctissimo pontifice tamquam capite, ceterisque Christicolis tamquam membris integratur, testante Apostolo: *Sicut in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita multi vnum corpus sumus in Christo.* Et alibi: *Sicut enim corpus vnum est, & membra habet multa; ita Christus vnus est, & in vno spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue gentiles, siue serui, siue liberi: & omnes in vno spiritu potati sumus.* Huius autem corporis & ecclesiæ sub Christi vexillo militantis potestas, libera amplissimaque iurisdic-tio & habenæ, tuæ sanctitati, sacratissime pontifex, sunt demandatæ, non quidem per internuntios, siue prophetas, seu apostolos, vel sanctos alios, sed ab ipsa prima veritate Iesu Christo vero Domino & Deo nostro, dicente Petro,

Locus mu-tilus.

Rom. 12.

1. Cor. 12.

Matth. 16.

Ioan. 21.

ANNO
CHRISTI
1512.

ANNO
CHRISTI
1512.

modestiam, temperantiam, liberalitatem, iustitiam, ceterasque animi & corporis virtutes commutabuntur? Hic est, inquam, pastus ille, qui nos vera Christi membra, non subdititia; vigorosa, non inania; recta, non obliqua efficiet: qui demum nos de militante deducet ad triumphantem ecclesiam, quam beatissimi nos tam corpore quam animis in beatifica illa & Christi benedicti veri Dei nostri intuitiva visione constituemus, ubi felici æternitate & æterna felicitate perfruemur. Verum, pater sanctissime, duo sunt, quæ nos in militante ecclesia potissimum perturbant, & a triumphante retrahunt & deuiant: alterum, dominandi cupiditas, luxuria & ambitio: alterum, & id perniciosissimum, hæresis infidelitasque. Vtrique debet sanctitas tua, debemus & nos omnes totis viribus, toto mentis affectu occurrere, ne vniuersalis ecclesiæ status deturpetur, dehonestetur, confundatur. Priori quidem optime consultum erit, si Concilium istud, quo te præsentem, pater beatissime, nihil est maius in terris, decreuerit, imperauerit, sanxerit, ut omnes principes finibus suis contenti, magis ultra non progrediantur: uti possident, possideant castra, oppida, vrbes, regiones, quarum possessionem ipsa temporum diuturnitas, nullo interim reclamante, propriam fecit. Quæ vero vi, sæuissimis & iniustissimis armis, in oculis maxime tuæ sanctitatis diripere, dilaniare, reddant, restituant. Sic dominandi cupiditas cessabit, sic sanguis innoxius puerorum & innocentum non effundetur: sic virginum, matronarum pudicarum, & (proh scelus) etiam Deo dicatarum honos, pudor, virginitas non corrumpetur, non violabitur, non postergabitur: sic incendia, rapinæ & violentiæ cessabunt: sic denique Christianus Christiano, fidelis fideli, frater fratri non succensebit, non comminabitur, non insidiabitur. Hæc sunt, beatissime ac sacratissime pontifex, amplissimi & sapientissimi patres, quæ vobis, celeberrimo augustissimoque confessui vestro supplicant, quæ a vobis auxilium exposcunt, quæ quotidie sine intermissione proclamant: Succurre, pater sanctissime, succurre orthodoxa & apostolica fides, succurre, inquam, miseris, adiuua pusillanimes, refoue debiles. Detineret me profecto istarum calamitatum prolixior commemoratio, nisi in dicendo mihi modus haben-

dus esset: tum, ne tanta tua audiendi facilitate viderer abuti, pater beatissime: tum, quia his maiora potioraque me expectant & vocant, quæ paucissimis breuissimisque abfoluam. Officit nobis deinde alterum, & nos vniuersalemque ecclesiam magnopere perturbat, hæresis infidelitasque. Hæresis ab electione dicta, teste diuo Hieronymo, plures inducit ad eligendam disciplinam quam meliorem existimant, catholicam & apostolicam dimittentes, diuersos errores seminantes, schisma interponentes: quod quam perniciosum & detestabile reperiatur, auctoritate, exemplis ac ratione facile comprobatur. Testis itaque est Augustinus inquiring: Non dubito catechumenum catholicum, diuina caritate flagrantem, hæretico baptizato antepone-re. Testis est & diuus Bernardus, asserens, plus nocere falsum catholicum, quam si verus appareat hæreticus. Testis demum est doctissimus & sanctissimus prædecessor tuæ sanctitatis diuus Leo, dicens: Quid autem iniquius est, quam impia sapere, & sapientioribus doctioribusque non credere? In hanc autem insipientiam cadunt, quicumque ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro, non ad propheticas voces, apostolicas literas, euangelicas auctoritates, sed ad semetipsos recurrunt, & ideo magistri erroris existunt, quia veritatis discipuli non fuerunt.

1. Cor. 11.

1. Cor. 12.

1. Tim. 6.

2. Tim. 2.

Ibidem.

Perlege Apostolum ad Corinthios: *Scissuras esse inter vos non laudo.* Et infra: *Deus temperauit corpus, ut non sit schisma in corpore, sed in idipsum pro inuicem sollicita sint membra.* Et ad Timotheum: *Si quis aliter docet, & non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi, superbus est, nihil sciens, & languens circa quæstiones & verborum pugnas.* Et infra: *Profana & vaniloquia deuota: multum enim proficiunt ad impietatem, & sermoneorum ut cancer serpit.* Deinceps: *Vanas & sine disciplina quæstiones deuota, sciens quia generant lites.* Secundo loco, exempla magis mouentia sese nobis offerunt. Innocentius itaque tertius Othoni quarto a se primitus coronato, & de se deque Romanis ac vniuersali ecclesia pessime merito, imperium abstulit. Honorius item tertius Fridericum secundum ecclesiastica diuinaque instituta peruertentem, anathemate notatum, imperiali dignitate priuauit. Innocentius deinde quartus Fridericum tertium, ob eius infidias ac pontificum persecutionem, Siciliae Apuliaeque

ANNO
CHRISTI
1512.

que regno ac imperio exauctorauit. Bonifacius octauus Petro & Iacobo Columnensibus cardinalatum, Philippo Gallorum regnum ademit. Ioannes demum XXII. Ludouicum Bauariæ ducem, ecclesiæ rebellem ac schismaticum declarauit, sicuti suæ sanctitatis originales plumbatæ literæ ad prædecessorem meum Spalatensem archipræsulem, ac penes me existentes, apertissime demonstrant. Plurima alia schismatis, ac, qui pœnas luerunt, schismaticorum detestabilia exempla præterire me cogit ratio, quæ tertium sibi locum vendicauit. Schisma igitur ab animorum scissura, quæ obduratas mentes auersosque animos ab vniuersalis ecclesiæ vnitatem seiungit, appellari, nemo est qui ambigat. Vnitas vero ipsa nos, hoc est, Christicolos omnes in apostolica atque catholica ecclesia, ecclesiamque ipsam catholicam & apostolicam in nobis spiritali quodam dilectionis vinculo vnit, coniungit, confirmat. Ipsam autem ecclesiæ vnitatem sacri doctores in duobus consistere affirmarunt. Primo, in membrorum ecclesiæ, id est, fidelium adinuicem commixtione: secundo, in eorundem ordine ad vnum caput, Christi scilicet vicarium, sanctitatem tuam, sanctissime Iuli, iuxta Apostoli dictum ad Colossenses: *Inflatus sensu carnis suæ, Coloss. 2. & non tenens caput.* Inde merito inferitur, necessarioque concluditur, schismaticos illos appellari, qui summo pontifici subesse, membrisque ecclesiæ subiectis communicare recusant, renuunt, inficiantur. Et quia iure humano atque diuino sancitum est, per ea quemque puniri debere, per quæ peccat, ideo schismaticorum peccato duplici duplex pœna debet infligi. Altera, quia a fidelium communione se abdicarunt, merito excommunicari, id est, esse extra fidelium consuetudinem declarari debent. Altera vero, quia ecclesiæ capiti, hoc est, tuæ sanctitati subdi recusant, omni apostolico priuilegio & pontificio priuari promerentur. Quare, sacratissime pontifex, sapientissimi patres, persequimini, euellite, de medio auferte hæreticos ac schismaticos; manifestos, manifesta, acri & feruerrima punitione: occultos, solerti, vigilantia ac diligentissima indagatione, ne eueniat quod testatur diuus Hieronymus: & Deus auertat. Arius in Alexandria vna scintilla fuit: sed quoniam statim oppressus non est, eius

Concil. Tom. 34.

T

flamma per totum orbem * populata est. Resecandæ denique sunt putridæ carnes, & scabiosa ouis a caulis repellenda, ne tota domus, massa, corpus & pecora ardeant, corrumpantur, putrescant, intereant. Infidelitatis postremo tres sunt species, teste diuo Thoma, & vt eius verbis vtar, paganorum, quæ grauis est: Iudæorum, quæ grauior: Hæreticorum, quæ grauissima. Cum hæreticos præmiserim, ac deliberauerim, Iudæos dimittam, qui, apostolicis & prædecessorum tuæ sanctitatis, Gregorii, Alexandri, Clementis & Innocentii decretis, in sua obstinatione viuere permittuntur, in attestationem nostræ verissimæ redemptionis, in perpetuam erroris sui detestationem, in exemplum denique acerrimæ punitionis. Et quia ad id quod magis vrget, & me, imo omnes plurimum mouet, orationis nostræ finis se conuertit: dimittam plures barbaras nationes, quæ sua ac parentum suorum culpa Christum verum Deum & redemptorem nostrum ignorantes, varios nefandosque ritus seruant. Dimittam orientales fere omnes, qui potius ferinis quam humanis moribus vitam ducunt, & ad id quod ceruicibus nostris imminet, me conuertam. Sed equidem sine maximo dolore, sine singultibus, sine lacrymis, nec memorari, nec cogitare, nedum exprimere valeo immanissimam Turcarum rabiem & potentiam. Hi, vt optime nouit sanctitas tua, nostis & vos, patres amplissimi, a centum octoginta ferme annis, hoc est, ab Ottomano primo vsque ad * Pacietem præsentem vndecimum eorum principem, magnam Asiæ partem, & eam potiore, occupauere. Deinde Europæ non minorem cum maxima Christiani cruoris effusione vsurparunt, dilaniarunt, lacerarunt, duodecim imperiis & duodecim regnis vsurpatis, & quod formidabile est, imperium suum Dalmatiam & Liburniam vsque dilatauere, a quo quidem loco ad vrbes tuæ sanctitatis Picentinas vnus noctis spatio cõmodissime possunt transfretari, effrenata gens, immanissima, Christiano nomini inimicissima. Suo enim sordidissimo Mahumeto obsequium maximum se præstare putat, Christianos insequendo, dilaniando, occidendo. Et ne recenseam calamitates ab eisdem retroactis temporibus nobis illatas, vtpote vobis omnibus notas, considerate, patres, præsentis ærumnas Christi

ANNO
CHRISTI
1512
* propa-
gata

* f. Bisi-
zetem

ANNO
CHRISTI
1512.

fidelium, in quos Turcæ crudelissime defæuiunt : filios a
 complexu parentum, infantes a matrum vberibus eri-
 piunt, vxores in virorum conspectu violant, virgines e
 matrum amplexu in hostilem libidinem rapiunt, senes
 parentes tamquam inutiles in filiorum oculis trucidant,
 iuuenes ficuti boues aratro iungunt, & terram vomere
 vertere cogunt. Sed quid pluribus opus est? Nulla in eis
 reperitur feminei sexus reuerentia, nulla puerilis atatis
 pietas, nulla senectutis miseratio. Hæc a me, sacratissi-
 me pontifex, sapientissimi patres, non tamquam audita
 vel lecta, sed certe visa, sunt repetita. Vidi ego oculis pro-
 priis, vidi, inquam, eos vsque ad suburbia archipræfulatus
 mei Spalatensis & illius miserimæ vrbis Spalati, depopu-
 lantes omnia, igni ferroque deuastantes, & in miserabi-
 lem captiuitatem vtriusque sexus filios tuæ sanctitatis &
 meos abducentes. Viderunt & hæc in vrbibus suis duode-
 cim suffraganei eiusdem sanctitatis tuæ & mei. Adest & lo-
 cupletissimus testis amplissimus totius Hungariæ primus
 archipræful Strigoniensis, qui proximis his elapsis diebus,
 intellecta immanissima eorumdem inuasiõne in nostrates,
 Dalmatiæ, Illyriæ, Croatiæ, Pannoniæ, imo totius re-
 ligionis Christianæ statum amarissime deploratus est. Sæ-
 pe, pater sanctissime, & sæpius ego (o me miserum & in-
 felicem) diuinis officiis assistens, coactus sum cappam in-
 dumenta que pontificia dimittere, arma sumere, ad vrbis
 portas percurrere, afflictum populum Spalatensem tua a-
 postolica benignitate mihi demandatum solari, animare,
 & aduersus sanguinem nostrum sitientes assurgere. Mi-
 serere itaque, sanctissime pater & domine, filiorum &
 seruorum tuorum, affer opem tam dura ferentibus, redi-
 me de miserabili seruitute, quos Christus benedictus suo
 preciosissimo sanguine a perpetua morte liberauit. Mise-
 remini & vos patres amplissimi, nec vos tutos idcirco
 existimetis, quia mansionem fortasse procul a Turcis for-
 titi estis. Nemo enim tam remotus est, quin reperiri
 queat. Si vicinum qui ante vos proximus est igni, in pericu-
 lo dimiseritis, dimissi eritis & vos a vicinis qui retro habi-
 tant. Tales nos esse oportet in alios, quales illos erga nos
 cupimus inuenire. Nolite Germani Gallorum auxilia spe-
 rare, nisi & vos Hungaris; nec vos Galli Hispanorum, nisi

Math. 7.

Germanis opem feratis. *Qua enim mensura mensi eritis, eadem remetietur & vobis.* Nec putet sanctitas tua, pater beatissime, vosque patres amplissimi, Turcas esse insuperabiles. Vinci possunt, & saepius victi sunt. Multitudinem qua potissimum vincunt, inermem ducunt, confisi perniciosissimis equis. Adde plurimos eorum subditos esse Christianos, Christianamque religionem ardentem amplecti, qui anhelanti ore sanctitatis tuae aduentum, auxilium, redemptionem, & e miserabili seruitute liberationem expectant. Scio ego, & certissime mihi promitto, (modo ceteri principes non deficiant, prout deficere non debent, si veri sunt Christiani, vt cupiunt appellari) sanctitas tua non deerit, quin tanto imminente periculo & praesentaneo morbo occurrat. Noui enim ego, imo totus orbis nouit, sacratissime pontifex, animi tui fidem, fortitudinem, sapientiam, liberalitatem, magnitudinem, qua tum in ceteris, tum in Dei ecclesia catholica & apostolica defendenda, augenda & conseruanda semper vsus es. In hoc etiam defensionis genere quam necessario, scio & certissime vobis promitto, sapientissimi patres, quod sanctitatis suae non maximus labor fidem, non formidolosum periculum fortitudinem, non denique expectata (quod absit) egestas liberalitatem extinguere poterit, quin sanctitas sua humani generis maximam partem fide redimat, fidei inimicos fortitudine expellat, Christi ecclesiam liberalitate amplificet. Quare, pietissime & misericordissime Deus, de excelsis sancto tuo angustias nostras aspice. Nosti enim, quod praeter nominis tui gloriam, & dominici gregis salutem, nil aliud quaerit vox nostra. Memento Domine Iesu Christe, quod diuo Petro & successoribus eius regni caelorum clauas tradidisti. Ecce adest diui Petri successor Iulius, auctoritate non minor, vicarius tuus. Respice ad preces sanctitatis suae & nostras, & exaudi nos de excelsis folio tuo. *Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordiae tuae. Adiua nos Deus salutaris noster, propter gloriam nominis tui, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.* Respice benignis oculis super populum tuum. Da felicem cursum coeptis nostris, vt tandem reformata, aucta & stabilita ecclesia tua, maiestati tuae laudes gloriose cantemus, tibi perpetuo seruiamus, & omnis ter-

Psalm. 78.

ANNO
CHRISTI
1512.

ANNO
CHRISTI
1512.

ra, vna cum vicario tuo, patre & domino nostro Iulio, summo sanctissimoque pontifice, adoret te, & nomini tuo psallat in sæcula sæculorum. Amen.

S E S S I O II.

DIE Lunæ, septima supradicti mensis Maii fuit secunda sessio in supradicto loco. In qua fuerunt præsentés infra scripti reuerendissimi domini cardinales, patriarchæ, archiepiscopi, episcopi, abbates, magistri generales ordinum, oratores principum, & alii illustrissimi domini, videlicet:

Episcopi cardinales.

Reuerendissimus dominus Raphael Ostiensis.
Reuerendissimus dominus Dominicus Portuensis.
Reuerendissimus dominus Iacobus Albanensis.
Reuerendissimus dominus Marcus Prænestinus.

Presbyteri cardinales.

Reuerendissimus dominus Thomas tituli sancti Martini in montibus, Strigonienfis.
Reuerendissimus dominus Nicolaus tituli sanctæ Priscæ, de Flisco.
Reuerendissimus dominus Robertus tituli sanctæ Anastasiæ, Nannentensis.
Reuerendissimus dominus Leonardus tituli sanctæ Sufannæ, Agenensis.
Reuerendissimus dominus Christophorus tituli sanctæ Prædix, Anglicus.
Reuerendissimus dominus Antonius tituli sancti Vitalis, Sipontinus.
Reuerendissimus dominus Petrus tituli sancti Eusebii, Anconitanus.
Reuerendissimus dominus Achilles tituli sancti Sixti, Bononienfis.
Reuerendissimus dominus Bandinellus tituli sanctæ Sabinæ, de Saulis.

Diaconi cardinales.

Reuerendissimus dominus Alexander sancti Eustachii, Farnesius.
Reuerendissimus dominus Ludouicus sanctæ Mariæ in Cosmedin, de Aragonia.
Reuerendissimus dominus Alphonsus sancti Theodori, Senensis.